Incipit liber octauus de terra ⁊ de his que ꝑtinent ad terrã. et poſſunt figurare mariam.

Terra. ſolum. tellus. humus. arida. limus. et argil. i. argilla.
Area. campus. ager. mons. collis. cõcaua vallis. i. vallis ⁊ conuallis.
Deſertum. ſolitudo. petra. paſcua. pratum.

Maria terra. Titulus i.

Verſus primꝰ

TErra. Hec ẽ terra de qua for- A
matus eſt hõ. Gene. ij. ſcꝫ nouus adã de limo terre. i. argilla. q̃
eſt tenax tractabil' et firma. ſuꝑ quã ſecure fundant̃ opa lapidea.
Similiter maria tenax et firma fuit in ꝓpoſito ꝑſuãde ꝟgini
tatis. et ꝑ obedientiã tractabil'. Unde dixit. [Ecce ancilla do.]
Quaſi diceret. Quicq̃d ei placuerit faciat de ancilla ſua. Ecce
tractabilitas. Que ꝓcibꝫ ſuis et meritis ſuſtinet ⁊ ſupportat edificiũ eccl'ie militã
tis. Tractabil' etiã ad vota nr̃a implẽda. ſi digne fuerit exorata. Itẽ hec ẽ terra d̃
qua dictũ ẽ Gene. ij. q[. hõ nõ erat q̃ oparetur terrã.] Nullꝰ enĩ homo opatꝰ ẽ in
ea terra virgine. de q̃ formatus eſt chriſtꝰ. q̃ factꝰ eſt ex ſemine dauid ſm carnẽ. i.
tanq̃ꝫ de limo terre ſm hoĩem. [Sed fons aſcẽdebat e terra. irrigãs vniuerſã ſuꝑ
ficiẽ terre. Superficies terre] i. dignitas terre virgo maria picturata oĩm florꝫ ſpe
cioſitate. i. virtutũ. Quã irrigauit ſpũſſanctus q̃ eſt fons aque viue. vt q̃ſi de limo
tali fieret hõ ille q̃ conſtitutꝰ eſt in ꝑadiſo. vt oparet̃ ibi et cuſtodiret illũ. i. in volũ
tate patris vt eã adimpleret. In ꝑadiſo etiã. i. in vtero beate marie virginis poſi
tus eſt chriſtꝰ in incarnatõe. qñ mulier circũdedit virũ. vt oparet̃ in ea fecũditatẽ.
⁊ cuſtodiret illeſam virginitatẽ. ¶ Et nota q̄ beata virgo ante filij cõceptõeꝫ erat B
q̃ſi terra ſicca ab omni humore nociuo. Acceſſit grã ſpũſſcti tanq̃ꝫ fons irrigans.
et ex tali ꝯiũctione factus ẽ limus de q̃ formatꝰ eſt chriſtus.

Hec eſt terra euilath. qḋ interp̄tat̃ dolens vl' parturiẽs. q̃ duo bene ꝯueniũt btẽ vir
gini. habito reſpectu ad filij paſſionẽ. qñ doluit ſuꝑ partu ſuo. In hac terra naſci
tur aurũ optimũ. i. caro chriſti. vt fiat comparatio. Bona enĩ fuit caro ade q̃ potuit
nõ mori. Melior erit noſtra poſt reſurrectõem q̃ de cetero nõ poterit mori. Opti
ma caro chriſti q̃ nõ ſenſit corruptõem in ſepulcro. et ꝑ quã mortua poterit reſu
ſcitari et reſuſcitata glĩficari. In hac etiã terra inuenit̃ bdelliũ et lapis onichinꝰ.

Plinius

Bdelliũ ſm pliniũ ẽ arbor aromatica et valde odorifera. et ſignat animã chriſti. q̃
totũ mundũ vniuerſis virtutũ et exemplorꝫ odoribꝫ reſperſit. Lapis onichinꝰ q̃
ꝓcioſus eſt valde. colore cãdens ⁊ hũani vnguis ſilitudinẽ exprimẽs. ſignat dei
tatem chriſti. que cũ ſit candor lucis eterne ⁊ ſpeculũ ſine macula. ſplẽdor glĩe. et
figura patris. nihilominꝰ tñ ad hũani vnguis ſimilitudinẽ. hũane carni in incar
natõe ſuꝑſedit. et ei ꝑſonaliter inheſit. Maria ergo terra eſt euilath. in q̃ et ex qua
⁊ ꝑ quã deũ et hoĩem habuimꝰ. Et nota q̄ dicit̃ q[. ibi naſcit̃ aurũ optimuꝫ] i.
caro chriſti q̃ de ea nata ẽ ⁊ formata. et ibi inuenit̃ bdelliũ et lapis onichinus. i. aĩa
chriſti et deitas. Nota bene.

Item hec eſt terra geraris. Gene. xxvi. in q̃ ſeminauit yſaac. et inuenit illo anno cen- C
tuplũ. Geraris interp̄tat̃ aduene ꝓpinq̃ntes. q̃a illi q̃ prius aduene erant a deo. ꝑ
oratões et exempla marie appropinq̃nt ei. Qui enĩ ſeminãt in hac terra expenden
tes ad honorẽ eiꝰ ſua tpalia. inueniunt etiã ipo anno. i. in p̄ſenti vita multã retri
butõem q̃ notat̃ ꝑ centuplũ. Conuertit enim q̃ſdã ab errore vie ſue. quoſdã paci
ficat filio. q̃buſdã dat gratiã cõtinendi. q̃ſdam hũiles. quoſdã largos. q̃ſdam miſe
ricordes. q̃ſdam facit pacificos. q̃buſdam largit̃ veſtimẽta ꝟtutũ. q̃ſdã ꝓphetas.
id ẽ. ſapientes cõſtituit. ſicut dicit̃ ſap. vij. et hmõi. Ecce centuplicatio eorꝫ que ſe
minaueris in hac terra.

Hec eſt terra fluens melle virginitatis.et lacte fecūditatis.de q̄ legit̃ Nūeri.xiij.⁊.xiiij. D
et de qua dn̄s dicit loq̄ns de iudeis Ezech.xx.Dedi eis terrā fluctē lacte et melle p̄
cipuam omniū terraꝝ.
Hec eſt terra ꝓmiſſionis ꝓmiſſa iudeis.reddita chriſtianis .cuiꝰ fructus ficꝰ. vua.⁊
malogranatū. Per ficū dulcedo marie. Per vuā dilectio eius letificās ineffabili/
ter coꝛ ſibi deuotū. Uel virtus oꝛatōnū eius.que chriſtū inebriāt et faciūt obliui/
ſci pctōꝝ noſtroꝝ. Malogn̄atū diuerſitas graꝝ q̄bꝫ facit nos ſocialiter ⁊ charita
tiue cōuerſari. Uel ħ triplici fructu figurat̃ ipe chriſtus fructꝰ vteri virginalis.
Hec eſt terra bona de q̄ legit̃ deutero.viij. Terra riuoꝝ aquarūq̄ȝ et fontiū. i cuius E
cāpis et montibꝫ erūpunt fluuioꝝ abyſſi. Terra frumēti oꝛdei ac vineaꝝ.in q̄ ficꝰ
et malogranatū et oliueta naſcunt̃. Terra olei ac mellis.vbi abſq̄ȝ penuria panis
comedit̃.et reꝝ omniū abūdantia habet̃.cuiꝰ lapides ferrū ſunt.et de mōtibꝫ eius
eris metalla fodiunt̃. Terra optima.vbi ad ſaturitatē ↄmedit̃. Sic q̄dē maria ter/
ra eſt riuoꝝ aquaꝝ fontiū et fluuioꝝ.ꝑ q̄ omnia figurant̃ dona et cariſmata .gr̄ie ⁊
virtutes.que ꝑ eam habuit mundus.
Ipa etiā terra frumēti.q̄a nobis pepit chriſtū q̄ ſe dicit gn̄ū frumēti. Joh.xij. Ter F.
ra eſt etiā frumenti .i.ſcripture ſacre hoꝛreū.q̄ velut frumento paſcunt̃ aīe ſancte.
Ipa terra oꝛdei qđ eſt frigide nature.⁊ inde fit potus febꝛicitantibꝫ ad caloꝛis refri/
gerium .quia infirmantibꝫ ꝑ peccatū attulit medicinā. Eccl.xxxviij. Altiſſimus đ
terra creauit medicinam ⁊c.
Ipa terra vineaꝝ.quia ab ipa potamur vino multiplici .ſicut dictū eſt libꝛo.xij.par/
ticula.i.verſu duodecimo oꝛti concluſi.
Item Deute.xi. Terra mōtuoſa et campeſtris de celo expectās pluuias.quā dn̄s ſp̄
inuiſit.et oculi eius in ea ſunt.
Item Deute.xxxiij. Oculus iacob in terra frumēti ⁊ vini. Jacob luctatoꝛ ↄtra vicia
q̄ ad adiutoꝛiū marie ſemꝑ debet aſpirare.
Hec eſt terra appenſa ſuꝑ nihilū ꝑ hūilitatē. Job.xxvi. Uera enī hūilitas q̄ ſoli đo
innitit̃.infra ſe nō videt niſi nihilū.i.defectus ꝓpꝛios et mūdi vanitatē. Un̄ dicit̃
Treno.iij.[Ego vir videns pauꝑtatē meā].i.ideo virilis q̄a cognoſcēs meos de
fectus.ſicut terra q̄ ideo firma.quia ſuꝑ nihilū appenſa. Hiere.iiij. Aſpexi terraȝ
et ecce vacua erat et nihili.
Item Job.xxviij. Terra de qua oꝛiebat̃ panis. G

Sermo i ſctifica/tōe marie

DE hac terra in pſ. [Benedixiſti dn̄e terrā tuam ⁊c.] In his ꝟſibꝫ notant̃
q̄ttuoꝛ. ¶ Primū virgīs ſctificatio. Un̄ đ: [Benedixiſti].i.ſanctificaſti. Et
hec benedictio cōſiſtit in tribꝫ.quia dn̄s p̄mo eam bn̄dixit. in vtero matrꝫ ſctificā
do. Scđo in ea fomitē extinguēdo. Tercio generādi potentiā eidē tribuēdo. Jō
dicta eſt bn̄dicta in mulieribꝫ .q̄a cōcepit ſaluo floꝛe.poꝛtauit ſine laboꝛe. pepit ſi/
ne doloꝛe.qđ nulla alia. De p̄mo.ſ.de ſctificatōe. Fluminis impetꝰ letificat ciui/
tatē dei. De ſcđo.ſ.de fomitis extinctōe. Uirtꝰ altiſ.obum.tibi. De tercio.ſ. đ col
lata potentia generādi. Hiere.xxxi. Creauit dn̄s nouū ſuꝑ terrā.femīa circūdabit
viꝝ. Dicit̃ g̃. [Benedixiſti dn̄e terrā tuā].i.mariā q̄ tota fuit tua. Et hanc terrā ſo
lus deꝰ inhabitauit.ſolꝰ eā excoluit.et ipm ſolū hec terra fructificauit. ¶ Secū/ H
dū qđ hic notat̃ Captiuitatis nr̄e liberatio et reductio. Un̄ ſeq̄tur [Auertiſti ca/
ptiuitatē iacob.] Sic q̄dē anteq̄ȝ maria naſceret̃ captiuabat diabolꝰ ⁊ dep̄dabat̃ to
tū genꝰ humanū.ſȝ ꝑ partū eiꝰ reducta ē captiuitas et excuſſa eſt p̄da. ſic p̄dixerat
Iſa.xlix. Nunq̄d tollet̃ a foꝛti p̄da.aut qđ captū fuerit a robuſto ſaluū eſſe pote/
rit: Capit ei diabolꝰ et captiuat pctōꝛē.q̄n moꝛtali peccato ↄſentit vł moꝛtaliter
peccare deſiderat. Cōtra qđ oꝛat pſ.dicens. Nō tradas me dn̄e a deſiderio meo
pctōꝛi. Eſt aūt duplex captiuitas.peccati et inferni. Et de vtraq̄ȝ dicit̃ Iſa.xlvi.
Anima eoꝝ ī captiuitatē ibit. Et ↄ p̄mā oꝛat pſ. Cōuerte dn̄e captiuitatē nr̄am
ſic toꝛrēs.q̄ frigoꝛe aq̄lōis cōgelatus flante auſtro cōuertit̃ in fluxū. De captiuita
te iferni đ: eph.iiij. Aſcēdēs chriſtꝰ ī altū captiuā duxit captiuitatē. A captiuitate
īferni reducti ſūt ꝑ partū marie ⁊ filij paſſionē.q̄ ibi antea đtinebāt̃. A captiuitate

peccati mľti quotidie ꝑ mariã ad ſtatum gratie reducunt̃. Et ꝑpter h̃ ſequit̃ in au
toritate yſaie. Eq̃dem et captiuitas a forti tollet̃.i.a diabolo. vľ a forti.i. ꝑ fortem
mulierẽ.ſ.mariã. Non tñ omniũ ſed illoꝝ q̃ ſunt iacob.i.q̃ ꝯ vicia reluctant̃. nõ pi
gritantiũ.vľ illoꝝ de q̃bꝰ dr̃ Treno.i. Abierũt abſq; fortitudie añ faciẽ ſubſeq̃nt̃.
¶ Terciũ ẽ ꝑ p̃ces marie nr̃aꝝ iniq̃tatũ remiſſio. Vñ ſeq̃tur. Remiſiſti .i.retro I
miſiſti.ſ.poſt tergũ tuũ iniq̃tatẽ .i.pctõꝝ ꝯgeriem. Unde Jſa.xxxviij. Proieciſti
poſt tergũ tuũ oĩa pctã mea. Sed nota ꝙ dicit plebis tue .i.hũiliũ. illoꝝ.ſ.q̃ ſe
humiliãt ſub potenti manu dei. Et in h̃ ſignat̃ nr̃a abſolutio. ¶ Quartũ ẽ peccato K
rũ noſtroꝝ opertio. Vñ ſeq̃tur. Operuiſti oĩa pctã eoꝝ. Ne videret ea hõ in p̃ſen
ti ad imitandũ. Vel ne ea videret in iudicio ip̃e pctõꝛ ad erubeſcendũ. Diabolꝰ ad
deridẽdũ et accuſandũ. Angeli et ſcti ad teſtificãdũ. Job.ca.x. Inſtauras teſteſ tu
os ꝯtra me. Ip̃e deꝰ ad puniẽdũ.q̃ erit iudex et teſt̃. Hiere.xxix. Op̃uiſti in q̃m
pallio carnis q̃ maria te veſtiuit extẽſo in cruce. De quo p̃dixeras anĩe peccatrici
Eze.xvi. Expãdi amictũ meũ ſup te ne.ſ.appereret turpitudo tua. Vel Op̃uiſti
pallio charitat̃.q̃ te fecit incarnari. De q̃ puer.x. Uniuerſa delicta op̃it charitas.
Itẽ.i.Pe.iiij. Charitas operit mľtitudinẽ pctõꝝ. Op̃uiſti etiã a facie ſolis.i.ab
ĩra patris ꝑ interpoſitõem nebule.i.carnis tue. ſic p̃dixeras eccĩ.xxiiij. Sicut nebu
la texi omnẽ carnẽ. Propter hãc opertionẽ dicit̃ in p̃s. Beati q̃ꝝ remiſſe ſunt iniq̃
tates et q̃ꝝ tecta ſunt pctã. Que remittũt̃ in ꝯtritõe. op̃iunt̃ in ꝯfeſſiõe et ſatiſfacti
one. De ꝯfeſſiõe vľ ꝑpoſito ꝯfitẽdi dr̃. Dixi ꝯfitebor. et tu remiſiſti. De ſatiſfactõ
ne. Uniuerſa delicta op̃it charitas .i.opa penitẽtie ⁊ miſicordie facta ĩ charitate
Moraliter. Si vis a dño bñdici.optet vt ſis terra dñi et tanq̃ dño referẽs di L
gnos fructus. Habẽt enĩ demões terrã ſuã.de qua dr̃ Jſa.xxvi. Terrã gi
gantiũ .i.demonũ detrahes .i.deorſũ trahes.ſ.ad terrã miſerie et tenebrarũ ⁊c.
in ruinã. Terra hoꝝ gigantiũ.illi q̃ demonibꝫ fructificãt opa tenebraꝝ. Paulo
infra q̃re bonas ꝓꝓ̃etates terre q̃ ꝯpetunt viris iuſtis.
Item de hac terra dr̃ in p̃s. Viſitaſti terrã et inebriaſti eã.multiplicaſti locu M
pletare eã. Sermo de incarnatõe dnica. Dauid eximiꝰ ꝓphetaꝝ cui ſpecia
liter de chriſto facta ẽ repromiſſio. Vñ. De fructu vẽtr̃ tui ponã ſup ſedẽ tuã. De
ꝯceptu ṽgĩs diſſerẽs et q̃ſi grãs agẽs ꝙ exaudita ſit illa eiꝰ orõ. Viſita nos dñe ĩ
ſalutari tuo. Dicit. Viſitaſti o dñe terrã .i.mariã. Viſitaſti. Nota ṽbũ freq̃n
tatiuũ. Freq̃nter enĩ viſitauerat eã deꝰ ꝑ angelos ſuos officiales. Sed ĩ ꝑp̃a ꝑſo
na viſitauit eã q̃ñ dictũ eſt marie. Dñs tecũ. Et tũc meritis ip̃ius viſitauit nos ori
ens ex alto. Luce.i.
Seq̃t̃. Et inebriaſti eã .i.grã repleſti.q̃ eſt vinũ optimũ Vñ tũc dicta ẽ grã plẽa.

Inebriaſti eam N

Inebriaſti eam
- Pigmentis omniũ gratiarum.
- Raſpato humilitatis
- Vino albo virginitatis.
- Vino rubeo charitatis.
- Vino plano manſuetudinis vel pauꝑtatis.
- Ferrato conſtantie et fortitudinis.
- Muſto forti et calido diuine dilectõis.
- Gariofilato leticie ſpiritualis.
- Sementiato cõtemplatõis.q̃ ſurgit ex diuerſis.
- Pigmento interioris ꝯſolatõis. Pigmentũ enĩ dicit̃ q̃ſi pius guſtus mentis.
- Roſato aromatico ꝑfecte dilectõis.q̃ cupiebat diſſolui et eſſe cum chriſto.
- Clareto ſapidiſſimo eterne beatitudinis.

Quid hec oĩa ſignificent quere libro.xij.de orto.particula.i.verſu.xij.

Hec ebrietas O
- Fecit eam obliuiſci populũ ſuum et domum patris ſui.
- Letificauit gaudio ineffabili. Vñ dixit. Exultauit ſp̃us meꝰ ĩ deo ſalutari meo.
- Audaciã ſũmiſtrauit ex ſecuritate ꝯſcie. Vñ dicebat ð p̃re. Oſculet̃ me oſ. oris ſui

Decebri ⟋Fortitudinem p̄buit. Unde. Quoniā virū nō cognoſco.
tas ⟍Quaſi cancellare fecit qn̄ electa in matrē dei p̄ hūilitatē reſpondit. Ecce an. dn̄i.
⟍Appetitū eius excitauit qn̄ orauit. Fiat mihi ſm̄ verbum tuum.
⟍Inſenſibilē reddidit in bono ſenſu in paſſiōe filij. Unde viſa ē dixiſſe tūc illud p/
uer. xxiij. p̄ virtutē patientie. ⌊Vulnerauerūt me⌋ in filio ⌊et nō dolui.⌋
⟍Largiſſimā et liberaliſſimā eam fecit. et totius miſericordie genitricē.
Sequit̄ ⌊Multiplicaſti locupletare eā⌋ .i. multipliciter locupletare eā. Et tunc in ea P
impletū ē illud puer. in fi. Multe filie ꝯgregauerūt diuitias ꝛc̄. Itē ⌊multi. locu.
eam.⌋ tribuēs ei et nob̄ p̄ eam tuā diuinitatē. et ex ea aſſumēs nr̄am hūanitatē. Ul̄
⌊mul. locu. eā.⌋ Sicut videlicȝ dant̄ q̄dam gaudiola et ludicra matribꝫ ī ortu pue
rorū. Prima pars huius locupletatōis. qꝛ ꝯcepit ſaluo flore. Portauit abſqꝫ one
re. Peperit ſine dolore. Poſt partū v̄go p̄manſit. Sola v̄go lac habuit. Nutrientē
ſe nutriuit. Portātē ſe in brachijs et manibꝫ geſtauit. Luc̄ eterne cādorē pānicul̄
inuoluit. In quē deſiderāt angeli p̄ſpicere ad placitū ſuū deoſculari licuit. Ip̄m re
gem angeloꝝ ſibi plenarie ſubditū vidit et cetera h̄moi. Scd̄a pars hui⁹ locuple/
tatōis ꝯſiſtit ī duodecim p̄rogatiuis de q̄bꝫ ſup̄ dictū ē libro. iij. Ad lr̄am. tres illi
beati magi veniētes ad cunabula filij. dicunt̄ ī apocriſo īmēſis muneribꝫ muneraſ
ſe mariā. q̄ ap̄t̄ theſaur̄ ſuis. nō ſolū marſupijs. filio dei p̄cioſa mūera obtulerūt.
Viſitaſti terrā ꝛc̄.⌋ Nota qꝛ ante incarnatōnē q̄ſi morabat̄ ex toto celeſt̄ archiepus ī Q
ſua dyoceſi. h̄ eſt in celo. et clamabat p̄uincia .i. mūdus ad patrē. Viſita nos dn̄e ī
ſalutari tuo. Quo īpetrato dicit zacharias Lu. i. Viſitauit nos oriēs ex alto. Il/
lumīare his ꝛc̄. Iō fili⁹ ad h̄ miſſus a p̄re dr̄ legat⁹ ī abdia. vbi de patre dr̄. ⌊Le/
gatū ad gētes miſit.⌋ Et ad q̄d: Ad ſanādos lāguidos. nō ad euacuādas crume/
nas. aut replēda marſupia. Propter h̄ dicit̄ de iſto legato puer. xiij. ⌊Legat⁹ fidel̄
ſanitas⌋ ſed legat⁹ infidel̄ īfirmitas. In ſua igit̄ incarnatōe viſitauit chriſt⁹ terrā.
.i. mūdū vel hominē. Inebauit in ſua p̄dicatōe. q̄ð apparuit in cōuerſis fidelibꝫ. vt
oſtenſū ē ī maria. Vel etiā in paſſiōe. qn̄ torculat⁹ eſt ille botr⁹ ī palo b̄tē cruc̄. vt
ſanguinē vue meraciſſimū biberēt hoīes in ſacramēto. Multiplicauit locupleta/
re in ſp̄ūſſcti miſſione. et oīm collatōe cariſmatū. ſed ineffabiliter locupletabit ī ge
nerali reſurrectōne.
Itē de hac terra in p̄s. ⌊Domin⁹ dabit benignitatē⌋ vl̄ ſuauitatē. i. affectū bonum. R
quod fuit qn̄ virgini b̄tē votū vel deſideriū p̄petue v̄ginitatis inſpirauit. Aliter ei
nō fuiſſet digna ꝯcipē filiū dei. Moraliter. Affectus bon⁹ qꝛ eſt qn̄ delectat homi
nē bn̄ agere. habet̄ a ſolo deo. Seq̄t̄. ⌊Et terra nr̄a dabit fructū ſuum.⌋ Et alibi.
⌊Terra dedit fructū ſuū⌋ Terra nr̄a b̄tā virgo q̄ ex dono dei facta eſt nr̄a. Unde
ezech. xx. Dedi eis terrā fluētē lacte et melle. p̄cipuā omniū terraꝝ. Si g̃ terra hec
nr̄a eſt. ergo fruct⁹ ei⁹ nr̄. quē ip̄a videt̄ tenere in manibꝫ ſuis ī ſua imagīe. q̄ſi oībꝫ
offerens illū. ſȝ ab illis ſol̄is recipit̄. q̄ auferūt a ſe iniq̄tatē q̄ erat ī manu ſua. Iob
xi. Et notabiliter dicit̄. dabit vl̄ dedit. Terra enī hūano ſemīe ſemiata. nō dicit̄ p̄
p̄rie dare ſed magis reddere fructū ſibi cōmiſſum. Sed maria q̄ ꝯcepit nō ex virili
ſemīe ſȝ myſtico ſpiramīe. i. ſp̄ūſſcti op̄atōe. p̄p̄e dedit fructū ſuū. ⁊ bn̄ ſuū. q̄a nec
alia terra digna extitit portare talē fructū. nec talis fructus alij terre ꝯpetebat. Iō
dr̄ ⌊fructū ſuū⌋ .i. ſibi ꝯgruum. q̄a ſoli virgini ꝯgruebat parere filiū dei. et ſoli deo
matrē habere virginē. Vel ⌊ſuū⌋ .i. bn̄dicta bn̄dictū. ſic terra maledicta ī op̄e adam
fructus dedit maledictos Gen̄. iij. videlicȝ ſpinas et tribulos. Vel ⌊fructū⌋ .ſ. totū.
⌊ſuū⌋ nō ꝯmunē ſibi et viro. q̄a formatū de ſola carne virginis op̄e ſp̄ūſſcti. Unō
fili⁹ dicit de patre Iſa. xlix. Formāſ me ex vtero ſeruū ſibi. vt reducā iacob ad eū.
Nō dicit. formās me ex lumbis viri. ſ. Nec dicit ex vmbilico vbi m̄lieribꝫ ſedes eſt
luxurie. Sed ex vtero v̄ginali ſine op̄e virili et ꝯcupiſcētia m̄liebri. ¶ Aliter ⌊De S
dit fructū ſuū⌋ nō vendidit. q̄a nō habebam⁹ p̄ciū. Iō de fructu ſuo dicit mr̄ Iſa.
lv. Vos q̄ nō habetis argētū p̄perate emite et comedite ꝛc̄. ⌊Dedit⌋ inq̄m ⌊fructū
ſuū⌋ in t̄pe ſuo .i. ī t̄pe gr̄e. Nec ſolū ſemel dedit hec terra fructū ſuū. ſed iugiter fru
ctificat pctōribꝫ remediū. Chriſtus dicit̄ fruct⁹ a fruor frueris. q̄a in p̄ſenti nr̄a ē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

refectio. ſed in celis angelorũ et hominũ fruitio.
Itẽ De hac terra in pſ. [Deus rex noſter añ ſecula / opatus eſt ſalutẽ in medio ter/ T
re] .i. in vtero virginis. q̃ mirabili ꝓprietate terre mediũ appellat̃. vtpote centrũ me/
Bern. diũ circũferẽtie. Btũs bern̄. Sicut enĩ punctũ ĩ medio figit̃ a q̃ linea inchoata in
lõgũ ꝓtedit̃. ſic maria ĩ tribubꝫ iſrael minima. ad exẽplũ totiꝰ mũdi q̃ſi ꝓteſa ꝓpõit̃.
Ad ipam enĩ ſicut ad mediũ. ſicut ad archana dei. ſicut ad rex cauſam. ſicut ad ne
gociũ ſeculoꝝ reſpiciũt. et q̃ in celo habitãt. et q̃ in inferno. et q̃ nos p̄ceſſert. et nos
q̃ ſumus. et q̃ ſeq̄ntur. et nati natoꝝ. et q̃ naſcent̃ ab ipis. [Qui ſunt in celo] .i. an/
geli vt reſarciant̃. [Qui in inferno] .i. patres antiq̃. vt eripiant̃. [Qui p̄ceſſerũt] vt
ꝓphete fideles inueniant̃. [Qui ſeq̄nt̃] vt cõuertant̃ a peccato. et ꝑ eã glificent̃.
Item in dicto circulo punctũ modicũ hũilitas marie. circũferẽtia ↄtinẽtia totiꝰ crea V
ture et maxime ſaluãdoꝝ. Uñ dicit eccĩ. xxiiij. [Girũ celi] .i. eccl'iam [circuiui ſo/
la] Uel iõ maria centrũ mũdi. q̃a ex omni parte mũdi oẽs habẽt ad eã recurrere ĩ
omnibꝫ ſuis neceſſitatibꝫ. ſicͤ oẽs circũferentie recurrũt ad centrũ.
Aliter [Deus rex noſter] q̃ eſt [ante ſecl'a] q̃a in p̄ncipio erat v̄bũ [opatus eſt ſalutẽ] X
humani gener̄ incarnãdo. p̄dicãdo. patiẽdo. Ideo dictꝰ ẽ ieſus .i. ſaluatoꝛ. [i me/
dio terre] .i. in ↄmũi. Uel ĩ hierl'm que dicit̃ vmbilicꝰ terre. Eze. xxxviij. In hiſ v̄
bis q̃druplex hereſis elidit̃. Q, dicit pſ. [Deꝰ] eſt ↄtra neſtoriũ q̃ dixit ipm purã
creaturã. Q, dicit [rex noſter] ↄtra iudeũ q̃ dixit. Nõ habemꝰ regẽ niſi ceſarem.
Joh. xx. Q, dicit [ante ſecula] cõtra arriũ. Q, dicit [opatus ẽ] ↄtra manicheũ.
Hec eſt terra de q̃ ĩ pſ. [Dñi eſt terra] illiꝰ .ſ. ꝓpa. vt ſup̄. [et plenitudo eiꝰ] .ſ. v̄tutes
et dona gratiaꝝ. Uñ ipa dicit .i. Choꝛ. xv. Gr̃a dei ſum id q̃d ſum.
Hec eſt terra de q̃ oꝛta ẽ v̄itas .ſ. hũane carnis quã ſibi chriſtꝰ vniuit. dante deo beni/ Y
gnitatẽ nr̃e redemptõis. Moraliter. Ueritas d̃ terra oꝛit̃. qñ terrenꝰ peccatoꝛ pec
cata ſua veraciter confitetur.
Hec ẽ terra deſiderabil'. Unde d̃ ſeruis marie. [Pro nihilo] .i. ꝑ breui et mĩmo ſerui
uitio [habuerũt terrã deſiderabilẽ] .i. mariã. cui dicit Iſa. xxvi. Aĩa mea deſidera
uit te ĩ nocte ꝓſent̄ miſerie. Ibidẽ. Nomẽ tuũ et memoꝛiale tuũ ĩ deſiderio aĩe.
Hiero. Hec eſt terra deſerta inuia et inaquoſa. ſicut exponit hieronymꝰ. in qua dominus ĩ
ſancto apparuit. vt videret .i. videri faceret et cognoſci virtutẽ et gloꝛiam virginis
gloꝛioſe. De quo ſancto dicit̃ Luce .i. Quod naſcet̃ ex te ſanctũ ꝛc̃. Expone tria
adiectiua.
Hec eſt terra quã debemꝰ inhabitare ꝑ dilectõnem verã et iuge ſeruitiũ. Unde ma/ Z
rie dicit̃. Sicut letantiũ omniũ habitatio eſt in te. et hoc vt paſcamur in diuitijs
eius. Pſal. Inhabita terrã et paſceris in diuitijs eius.
Hec eſt terra de qua dicit̃ deo patri. [Qui fundaſti terrã] .i. mariã [ſup̄ ſtabilitatem
ſuã] fidem .ſ. vel humilitatẽ. De qua dicit pater Iſa. xlviij. Manus mea fundauit
terram ꝛc̃. [Non inclinabitur] .ſ. ad peccandũ. Uel [non inclinabit̃] quia nunq̃
titubauit diffidendo de angelica ꝓmiſſione. vel deſperãdo de filij reſurrectõe. ſicut
fecerunt apoſtoli dicentes Lu. xxiiij. Nos autẽ ſperabamus ꝛc̃. Item. [Non in/
clinabit̃.] Nunq̃ enim inclinauit ſe ad dexterã ꝑ ꝓſpa. vel ad ſiniſtrã ꝑ aduerſa. vl'
deoꝛſum ꝑ aliqua diaboli temptamẽta. quia virtus eſt habitus in medietate cõ/
ſiſtens. Uel hoc ideo dicit̃. q̃a fuit ml'ier timens deũ. et timoꝛ firmamentũ eſt aĩe.
Unde. Poſuiſti firmamẽtũ eius foꝛmidinem.
Dicit̃ autẽ de hac terra Eccl'iaſtes .i. [Generatio p̄terit.] Hoc impletũ eſt ĩ paſ AA
ſione qñ petrus chriſtũ negauit. et diſperſe ſunt oues ꝑcuſſo paſtoꝛe. Unde
filius patri. Elõgaſti a me amicũ et ꝓximũ [Et generatio aduenit] Hoc fuit qñ
latro credidit et penituit. cui ꝓmiſſum eſt. Hodie mecũ eris in paradiſo. [Terra
aũt] .i. maria [in eternũ ſtat] In verbo ſtãdi notat̃ ꝑſeuerãtia in fide. Ideo nota/
biliter dicit Johã. xix. q̃ ſtabat iuxta crucem ieſu. Ideo dixerat dñs Iſaie. lxiij.
[Toꝛcular calcaui ſolꝰ. et de gentibꝫ nõ eſt vir mecũ] nõ dicit mulier. Toꝛcular
moꝛs. que ſicut toꝛcular vinũ ab acinis ſic exprimit aĩas a coꝛpibus hũanis. Sꝫ
dominus preſſus in hoc toꝛculari ↄſſit ipſum toꝛcular. quia moꝛtẽ deuicit. et de ſe

vua nobis expſſit calicē vini vel ſāguis meraciſſimi quē bibimꝰ ī altari. Et tūc te
potuit dicere[Nō eſt vir mecū]p firmā credulitatē. Sed ſola hec mꝉier cū eo mā
ſit p fidē. Ideo dicit[calcaui ſolꝰ] Et illud. Singulariter ſū ego donec trāſeam.
Ideo etiā tūc dixit patri Mat.xxvij. Hely hely lama azabtany. Hel interptat
deꝰ.y.meꝰ.hely hely.de ꝰ meꝰ.deꝰ meꝰ. Lama īterptat q̄re.azabtan.ðrelicſti.y.me
Aliter.[Terra ineternū ſtat]et inter cetera elemēta ſola ē īmobilꝭ ꝛ ſolida. Marie ſta BB
bilis ſoliditas ipiꝰ hūilitas.vlꝭ ppoſiti firmitas q̄ nunq̄ȝ vacillauit. In parte ſiq̄/
dē p aliqd accidens pt terra moueri.ſicut fit in terremotu.ſ; vniuerſaliter nō. Vn̄
nullū edificiū firmū eſt.niſi a terra habeat firmitatē. Sic nec maria vnq̄ȝ mota ē
p cōſenſū peccati.imo in eiꝰ cōſtantia nos labiles firmitatē accipimꝰ.p exēpla eiꝰ ꝛ
orōes.ſine cuius auxilio impoſſibile eſt eſſe firmū.
Itē de hac terra Iſa.xl.[Qui appendit tribus digitis molē terre] Moles īmobilꝭ LL
huiꝰ terre pondꝰ hūilitatis vlꝭ firmitas ppoſiti. Pondꝰ eni ē impetꝰ rei conāt; ad
locū ſuū. Quaſi eni duplicē locū habet hūilitas. Suo iudicio īferiorē. Vn̄. humi
litas q̄ſi humi latēs. Dei iudicio ſupiorē. Vnde vero hūili dicet in iudicio. Amice
aſcēde ſupiꝰ. Lu.xiiij. Sed ſupbo tūc dicet qd dictū ē lucifero Iſa.xiiij.[Tu di/
cebas]o lucifer[in corde tuo.aſcendā in celū] ꝛ ego dicā tibi[Verūtamē] dico q̄
[ad infernū detraheris in pfundū laci] Imitant ei eū q̄ ſunt ex parte eiꝰ Sap.ij.
Itē de hac terra Iſa.xl.[Qui appēdit tribꝫ digit; molē terre.] Tres digiti.q: di
gitus ē de manu q̄ ſignat opatōem./ſignāt opationē trinitatis. Primꝰ pollex.q̄ for
tis eſt valde./potētia patris. Secūdꝰ q̄ dicit index ab indicādo./ſapiētia filij. Ter
cius q̄ dicitur mgr̄./magiſteriū ſpūſſcti.cuiꝰ vnctio docet de oībꝫ.i. Ioh.ij. Et no
ta q̄ res appēſa illi ſoli rei innitit a q̄ appendit.ſicut patet ī lāpade.ſic et maria īni
tebat ſoli adiutorio diuino. Vn̄ cañ.viij.deſcribit innixa ſup dilectū.
Hec eſt terra ſitiens de q̄ Iſa.liij.[Aſcēdet ſicut virgultū corā eo.et ſicut radix ð ter DD
ra ſitienti.] Terra ſitiēs dicit terra arida et nō ꝯpluta.que licet exteriꝰ humorē n̄
recipiat vnde ꝯcipiat et aliquā radicē pariat q̄ poſtmodū in arborē vlꝭ herbā pdeat.
tn̄ q̄n̄q̄ȝ deo opante in ſeipa et nō aliūde radicē aliquā ꝯcipit q̄ pſilit in herbā vel
arborē. Sic beata virgo n̄ accipiēs humorē ab extrīſeco vnde intꝰ ꝯcipet. operā/
te in ſe diuia gr̄a ꝯcepit filiū ex ſeipa. Vn̄ dictū ē ei Lu.i.[Ecce ꝯcipies ī vtero].i.
ex vtero. Qui ꝯceptꝰ h̄ mō pdijt ex vtero verꝰ hō. Ideo dictꝰ eſt aſcēdiſſe de terra
ſitiēti ſicut radix. Et nota q̄ ad plātādā hāc radicē. facta eſt foſſa in hac terra p hu
militatē.terra eiecta p paupt; amorē.arbor terre applicita p naturaꝝ vnionē. q̄ ē
illa corrigia quā nō ſoluit iohēs.quia nō explicat vnionē verbi cū carne.radix ter/
re cōiuncta p ſpūſſancti opatōem. Iō ðr Iſa.liij. Generatōez eiꝰ q̄s enarrabit.
Hec eſt terra[p quā nō ambulauit vir].i.maritus ſuꝰ ioſeph. Hiere.ij.[neq̄ȝ habita
uit hō]purꝰ.ſ.ſed deꝰ et hō chriſtꝰ ieſus. Itē[terra q̄ nō ſeminat].ſic ðr ibidem.

Maria EE

De appellationibꝫ terre — Terra q̄ ſm quoſdā dicit a terion qd eſt ſtatio.q: terra ineternū ſtat. Ecc̄es.i.
cū ignis et aer et aq̄ ſint mobilia. Velꝭ ðr a terendo q̄ntū ad ſupiorē partem
q̄ terit.vel q: teritur alijs tribꝫ elemētis circūpoſitis. Tūc ei pprie potuit dici ter
ra./q̄n̄ cōculcauerūt eam in filio inimici eiꝰ tota die paſſionis.
— Solum.ſcȝ a ſoliditate. et notat ſoliditatem et conſtantiā animi marie in ppoſito
virginitat; conſeruāde.et ſtabilitatē fidei eiꝰ in tpe dn̄ice ſepulture.
— Tellus q̄ ſm q̄ſdā dicit a tollēdo ſe in altū actiue vlꝭ paſſiue.q̄a tollimꝰ ei fructꝰ ſu
os.vel q̄a fructus eiꝰ nos tollūt.i.nutriūt.vel q̄a nos tollit.i.portat. Vel a tolerā
do.quia tolerat labores hominū.

Maria — Humus ſic dicta pprie quando latebat ſub aquis. Vnde humus ab humore. Et
maria humus propter humectatōnem omniū cariſmatū et gratiarū. Geneſis.ij.
Producit dominus deus de humo omne lignum pulcrum viſu. Quere libro.xij.
particula.vi.vbi agitur de arboribus orti concluſi.titulo.xviij.de ligno.
— Arida ſic pprie dicta eſt aquis in vnum collectis. Geneſis.i.[Cōgregent aque ꝛc̄.] FF
Ibidem.[Vocauit deus aridam terram. Vocauit].id eſt. voluit vel preuidit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſic vocari.et talē fecit q̄ſic deberet vocari. Dicitur aūt arida ab ariditate. q̄a deſic-
cata ignē ſpūſſancti ꝛ filio ſuo q̄ ignis ꝯſumens ē.ad heb.xij.ab omni humoꝛe no
xio et carnali.nec in ea aq̄ terrenaꝝ ꝯcupiſcentiaꝝ locū habuerūt. quia celeſtiū cō-
tēplatio terrena deſideria in ea ex toto exiccauit. Viſo enī dn̄o emarcuit femur ia
cob. Gene.xxxij. Dixit autē de⁹. Cōgregent̄ aque q̄ ſub celo ſunt in locū vnū et
appareat arida. Iſtud enī impletū eſt in maria. Omnes enī aq̄ .i.gr̄e que ſub
celo ſunt .i.ſub deo cōgregate fuerūt in locū vnū .i.in aīam bt̄e virginis q̄n di-
cta eſt gr̄a plena.et nihilomin⁹ ip̄a apparuit arida dicēs angelo. ecce an.i.inter v̄-
tutes hūillima ſicut inter aq̄s arida. Ei⁹ enī hūilitas v̄e erat voꝛago virtutū. Itē
de hac arida d̄r in p̄s. Aridā .i.mariā fundauerūt man⁹ ei⁹ .i.chriſti. Man⁹
eius .i.dona gr̄aꝝ fundauerūt in ꝓfundo hūilitatiſ. Vn̄ alibi d̄r chriſto Qui fū
daſti terrā .i.mariā ſup ſtabilitatē ſuā que fuit hūilitas eius Nō inclinabit̄ ad
peccandum in ſeculū ſeculi. G H

Limus q̄ eſt terra tractabil̄.deſignata p̱ limū de quo formatꝰ eſt p̄mus hō. Gene.
ij. Erat enī beata virgo q̄ſi arida.i.terra ſicca ab humoꝛe nociuo vt ſup̄ dictū ē aū
filij incarnatōem. Acceſſit gr̄a ſpūſſancti q̄ſi fons irrigans. deſignatꝰ p̱ illū fonteꝫ
Gene.ij.q̄ aſcēdebat e terra.irrigans vniuerſam ſupficiē terre.ꝛ plene rigauit ma
riā.et ex tali cōiunctōe factus eſt lim⁹ de q̄ foꝛmatus ē chriſtus. Dicit̄ aūt limus
Bern̄. q̄ſi ligans hum⁹. Beatus bern̄. Quid limo vili⁹.q̄d deo ſublimius: Tanta t̄n di
gnatio facta ē.vt q̄cq̄d deus fecerit limus feciſſe dicat̄.q̄cq̄d limus ꝑtulerit de⁹ ꝑ-
tuliſſe dicatur.

Et argil.i.argilla.q̄ fere idem ē q̄ð limus.terra.ſ.tractabilis et firma.ſup quā ſecu-
re fundant̄ opa lapidea. Similiter beata maria tenax et firma fuit ī ꝓpoſito ꝯſer
uāde virginitatis.nec etiā ad ꝓmiſſum angelicū vacillauit. Fuit etiā tractabil̄ per
obedientiā reſpōdens. Ecce ancilla dn̄i. Quaſi diceret. Quicq̄d ei placuerit faciat
de ancilla ſua. Tractabilē etiā ſe exhibet p̱ benignitatē.ad vota nr̄a ſi iuſta fuerit
adimplēda. que etiā ꝓcib⁹ meritis et exēplis ſuſtentat in v̄tute et gr̄a edificiū eccle
ſie militātis. Ip̄a eſt etiā terra argilloſa in qua fudit hiram oīa vaſa tēpli ſalomo-
nis ī campeſtri regione ioꝛdanis inter ſochot et ſarthan.ſicut legit̄.iij. Regū.vij.
Ip̄a ſiq̄dem modulus ē et exemplar oīm v̄tutū et foꝛma toti⁹ bonitatis.

Maria terra

Quia diuerſis floꝛib⁹.i.v̄tutib⁹ picturata. Unde gen̄.ij. Fons aſcēdebat de terra. D D
irrigās vniuerſam ſupficiē terre. Supficies terre.i.dignitas terre ꝑadiſi.i.eccleſie
beata virgo.picturata et oꝛnata diuerſis īmo vniuerſis v̄tutib⁹ velut terra floꝛi-
bus. Unde dicit̄. Circūamicta varietatib⁹.

Quia diuerſis herbaꝝ medicinaliū generib⁹ veſtita. Nam ip̄i⁹ humilitas exemplo
medicinat ſupbiā.paupꝑtas et largitas cupiditatē et auariciā.virginitas luxuriā.
benignitas odiū et irā.et ſic de alijs. Et ſic in floꝛib⁹ intelligit̄ oꝛnatus v̄tutuꝫ q̄
ad ip̄am.in herbis effectus virtutū q̄ ad homines.

Quia infimū elementū.et h̄ p̱ ſummā et ꝓfundā humilitatē.iuxta documentū ſa-
pientis Eccī.iij. Quāto magnus es hūilia te in oīb⁹.et coꝛā deo inuenies ḡtiā.
Et h̄ optime ip̄letū ē ī maria. Itē iuxta illud eze.xxxij. Quo pulcrioꝛ es deſcēde.

Quia calcabile elemētū.et h̄ p̱ obedientiā. Vn̄ dixit. Ecce an.do. Ancille enī ē obe
dire. Quaſi diceret. Quicq̄d ei placuerit faciat de ancilla ſua. Vel q̄ſi calcabilem
ſe p̄buit p̱ ſūmā patiētiā. Vn̄ potuit dicere. Cōculcauerūt me .ſ.in filio meo Li-
imici mei tota die paſſionis.

Quia ſitibundū elemētū.et h̄ p̱ gr̄e deſideriū. Unde de chriſto dicit̄ Iſa.liij. Aſcē
det ſicut radix de terra ſitiēti .i.maria. Quere d̄ hac ſiti lib.xij.particl̄a.i.verſu.vi.
oꝛti concluſi.vbi oꝛtus dicit̄ ſitibundus.

Quia alicubi plana per manſuetudinē vel iuſticiā. Quere de planicie libro.xij.ꝑti-
cula.i.verſu.v.oꝛti concluſi.

Quia alicubi montuoſa p̱ ſummā excellentiam.

Quia alicubi cōualloſa per duplicem humilitatē.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Maria terra

Quia alicubi campeſtris. Vñ de terra ꝑmiſſionis dicit Deutero. viij. q montuoſa eſt et campeſtris. Quere infra titulo. iij. de ꝓprietatib9 campi.

Quia imobil' ſm ſe totã. Eccl'eſ. i. Terra ieternũ ſtat. Hoc habes expoſitũ paulo ſ.

Quia tractabilis. maxime vbi eſt argilloſa. Hoc inuenies infra.

Quia ex attritõe multiplici reddit ſolidior. Quo eni magis ĩpulſa ẽ in filij paſſiõe. eo firmius ſtetit. Vñ ioh. xix. Stabat iuxta crucẽ ieſu ꝛc. Ideo dicit ei ſponſus Can. vij. Statura tua aſſimilata ẽ palme. Quere lib. v. de pulcritudĩe ei9. ti. xxiiij.

Quia oĩe edificiũ in terra fundat. ſic q̃cq̃d boni facere volum9 in ipa fundare debemus ꝑ fidem incarnatõis cuius fuit miniſtra. et eorũ q̃ ad ipam ꝑtinent. Unde ipa dicit. In me oĩs ſpes vite et virtutis.

Quia cadentes ſuſcipit. et ipos adiuuat ad ſurgendũ. Quo ad ꝓmũ dr̃ de ſuo ei9. Cũ ceciderit nõ collidet. q̃a ſupponit manũ ſuã. Quo ad ſcđm apoca. xij. Et adiuuit terra .i. maria mulierẽ .i. animã fidelẽ. Ideo ſic orãda ẽ iugiter. Succurre cadẽti ſurgere q̃ curas ppl'o. Alioq̃n niſi velim9 ſurgere, nõ pt ipa ſuccurrere. Manib9 aũt. i. opib9 bonis factis ad honorẽ ei9. et pedib9. i. deuotis affectib9 debem9 nos p̃dere huic terre et hũiliari ad eã. ſic q̃ ſe p̃ndit tñe iclinat verſus terrã. vt ſic reſurgere valeam9 poſt caſum peccati. II

Quia nobis ĩterponit ꝛ abyſſo. qua ſubtracta ſicut chore dathan et abyron. Nũeri xvi. ſtatim deſcẽdim9 in infernũ viuẽtes. ſic ſubtracto nobis adiutorio marie. ſtatim labimur in peccatũ. et inde in infernũ.

Quia fere q̃cquid viuit, viuit de terra. Sic ꝛ quicq̃d viuit ꝑ grãm ꝑ mariã viuit q̃ genuit vitam. Ideo ipa dicit. In me gratia omnis vite ꝛc.

Quia de terra tollit aurũ et argentũ q̃ redimunt captiui. Et ipa pepit illũ q̃ eſt redemptio aĩar̃ noſtrar̃. Nam ipa eſt terra euilath vbi naſcit aurũ. Quere ſupra in principio tituli.

Quia de terra tractabili formãt quedã vaſa ad diuerſos vſus neceſſaria. Et d̃ ſubſtantia carnis eius formatũ ẽ vas corꝑis dñici. in q̃ vaſe nobis a patre trãſmiſſũ eſt illud electuariũ quo ſanatũ eſt genus humanum.

Quia de terra oriũtur flores ꝛ herbe aromatice ſpecies et radices ex q̃bus ꝯficiũt medicine. Eccl. xxxviij. Altiſſimus creauit de terra medicinã. Et de ipa nata ſũt membra ſaluatoris q̃b9 contritis in cruce ſanatũ eſt gen9 humanũ.

Maria area Titulus ij.

Verſus ſecund9 Hiero.

Area.] Area dicit ex eo q̃ ꝓ triturãdis frugib9 eradat. vel q̃ nõ trituret ĩ ea niſi arida. vel q̃a inutil' trituratõi niſi fuerit arida et ſicca. Ipa eſt ei area gedeonis ſicca. in q̃ vellus madefactũ ẽ. Hiero. Vellus cũ ſit de carne neſcit cor. paſ. Sic et virginitas cũ ſit ĩ carne, vicia carnis neſcit. [Deſcẽdet ſic pluuia in vell9.] Fecũdata eſt eni marie ꝟginitas rore gratie celeſtis. ſupueniẽte in eam ſpũſancto. et chriſto ĩ ſilitudine roris deſcẽdente in eã. Vñ ipe dic Oſee vlti. Ero q̃ſi ros. et iſrael germiabit q̃ſi liliũ. Et tñ caro eius exẽplo aree gedeõis ſine noxia ꝯcupiſcẽtia ſicca ꝑmãſit. Itẽ ꝑ areã attritã multis verberib9. poteſt intelligi caro marie multis attrita tribulatõibus et p̃ſſuris. Per vellus autẽ mens ipi9 beate ꝟginis. Ros autẽ gratie prius vellus. i. mentẽ virgineã infudit ad fidez. poſtmodũ aream. i. carnem eius ad fecunditatẽ. Unde primo dictũ eſt ei. Aue gratia plena. Secundo. Spiritusſanct9 ſupueniet in te. Item. In area ſeparant grana a paleis. et exemplo et merito et adiutorio marie vicia a virtutib9. Et tali exercitio inſiſtentes digni ſunt angelica viſiõe ſalutatõe et allocutõe, ſicut gedeon.

Maria campus Titulus iij.

Campus.] Cuius ſe eſſe florem dominus gloriatur Canticorũ. ij. [Ego flos campi.] qui proprie eſt viola. Hi enim flores viola et lilium naſcunt de terra inculta. ſic et chriſtus de virgine inculta hũano exercitio. A

Maria campus propter

Florigeram amenitatem virginitatis.

Cõmunitatẽ pietatis. Unde btũs bern. Sileat miſicordiam tuam ꝛc. Libro. iiij.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Maria campus ꝓpter

tiʈulo.xxij.de miſericordia eius.poſt mediũ tituli.
—Spacioſitatem charitatꝪ.quia maria diligit diligentes ſe.
Agricolatõem diuine ſtudioſitatis.
Fecunditatẽ maternitatis.ibi enim creuit frumenti illiꝰ ꝓcioſum granũ q̃ paſcunt̃ aues et aĩalia.angeli.ſ.⁊ fideles ſimplices in ſacramẽto altaris q̃ſi ĩ vno ꝑſepio. B

Maria campus

Quia ibi creuit fenũ dominice carnis.qꝛ oĩs caro fenũ.Iſa.xl. Fenum videlicꝫ qđ maria ꝓducit iumentis.q̃ etiã ſaluat homines et iumenta.id ẽ.ratõnabiliter viuẽtes et ſuoꝝ deferentes onera mandatoꝝ.

Maria paſcua

Quia campus cõmunis locus paſcue.Et in vita eiꝰ ⁊ exẽplis reficiunt̃ ⁊ pĩgueſcũt fideles aĩe.ſicut habeſ lib.xij.particula.i.ꝟſu.xij.orti ꝯcluſi.¶ Maria etiã paſcuã eſt.quia paſcua ſponte ꝓferunt herbã.Unde. Germinet terra herbã virẽtẽ.Geneſ.i.Item paſcua hec viret fide ⁊ virtutibꝫ.et eterna ꝑſeuerãtia ſctitatis.Itẽ ꝯmũis vt dictũ eſt.Item nutrit̃ humore ⁊ imbribꝫ gratiaꝝ.Itẽ dat fenũ.i.grãm ꝯgnoſcẽdi ſe eſſe fenum.i.carnem cito moriturã.vt hũilietur. Itẽ paſcua nõ excolit̃.ſimiliter nec maria humano exercitio.

Thomas aplus

Quia campus ab auibꝫ freq̄ntatur.i.ab angelis.Eccl.xxvij.Volatilia ad ſibi ſilia ꝯgregant̃ qꝛ virginitas ſoror eſt angeloꝝ.ſicut dicit thomas ap̄lus
Quia celo ſemꝑ exponit̃.Et ipa corde patulo ſemꝑ inhiabat ad dona ꝑfecta q̃ deſcendunt a patre luminũ.Iacobi.i.

Maria campus

Quia ibi aer ſalubrior q̃ꝫ in villis.quia grã eius ſalus anime.ſed grã mundi fallax ⁊ vana pulcritudo ipius.
Quia obediẽs dicit̃ cãpus qñ fructificãdo reſpõdet agricole.et ipa bñ r̃ndit agricole ſuo.i.ſpũiſancto.qñ cõcepto ſaluatore ſtatim viſitauit elizabeth.Lu.i.
Quia planus ꝑ ſimplicitatẽ.⁊ demiſſus ꝑ humilitatẽ.Unde pſ.ciij.Aſcẽdunt mõtes et deſcendunt campi.
Quia locus eſt ad ſpaciandũ.Unde ipa vocat amatorẽ ſuũ ad meditanduꝫ de ea.Canti.vij.Veni dilecte mi egrediamur ĩ agrũ.In hoc ꝙ dicit Egrediamur oſtẽdit ſe eſſe ſociã meditãtiũ de ea.Ezech.iij.Surgens egreſſus ſum in campum.Nota prius enĩ ſurgendũ eſt a vicijs.et egrediendũ a ſe carnali.vt fiat ſpiritualis.Et ecce glĩa dñi ibi ſtabat.Maria enĩ habitaculũ gl'ie.i.filij dei.q̄a gl'ia patris filiꝰ ſapiẽs.Parabo.x.Cũ illis etiã ſtat glĩa domini q̃ ſunt campi ſm ꝓꝓetates ſuꝓradictas.

Maria ager Titulus iiij.

Ager ſm ꝓꝓetates campi ſupiꝰ aſſignatas.Et dicit̃ ager ab agendo.quia btã ꝟgo mltꝫ fuit ꝟtutũ actõibꝫ.et multiplici ſpũſſcti exercitio exculta.multis etiã tribulatõibꝫ ꝓ filio ⁊ cũ filio agitata.De hoc agro dicit̃ Geñ.xxvij.Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni floribus ſcꝫ.Cui benedixit dominus.Ad lr̃am verba ſunt yſaac benedicentis iacob.Myſtice verba ſunt patris de filio et matre.In hoc autẽ ꝙ filio ſimilitudo matris aſſignat̃.ſpecialis prerogatiua marie deſignatur.Et quia in iacob chriſtũ ex eo naſciturũ yſaac intellexit.ad chriſtũ et mariam referunt̃ verba que dixit.Ager plenꝰ maria gratia plena.Cui benedixit dominus.Unde dictũ eſt ei.Benedicta tu in mulieribus ⁊c.Vel ager plenus floribus.virginalis marie vterꝰ.cui bñdixit dominus in ſuo ingreſſu.Vñ.Dominus tecũ.Benedicta tu in mulieribus ⁊c.Eſt igitur odor chriſti ſicut odor agri pleni.quia talem ſuauitatis odorẽ emittit filius.qualis procedit a matre.Filius enim dicit Eccl'iaſtici.xxiiij.Quaſi balſamũ non mixtũ odor meus.Et đ matre dicit̃ Canticorũ.iiij.Odor vnguentorũ tuorum ſuper omnia aromata.Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni.cui benedixit dominꝰ.Delectatus ergo pater ſuaueolentia virtutũ filij in cuibus ſpirat et redolet odor matris velut redolẽtium ſuauitas floſculorũ dicit.Ecce odor ⁊c.Cũ autẽ dicit ecce matrẽ ⁊ filiuꝫ ꝓponit nobis in exemplũ.Hoc enĩ aduerbiũ ecce excitatiuũ eſt ⁊ demõſtratiuũ.Et ꝑus excitatiuũ.ſicut ſi vellem aliq̄d oſtendere dormienti ꝑus excitarem eum. A B

Demonſtratiuū.qꝛ ſemꝑ affert aliquē rumorē triſtē aut gaudiū.[Odor filij mei ſi
cut odor agri pleni.]Quia chriſt⁹ nat⁹ eſt de mūdiſſima totus mūd⁹. De dulciſſi
ma totus dulcis. De miſericordiſſima tot⁹ miſericors.et cetera hmōi. Ager ꝗ plen⁹
maria.cui⁹ redolentiā ſpūaliter magnus ille ꝑſenſit ꝑriarcha multꝭ inter medijs
natōnibus. Vñ p̄ gaudio eructauit[Ecce odor ⁊c.] Nos etiā poſt multas genera
tōes de illa plenitudīe adhuc aliq̄d vel tenuiter deguſtamus. Huic agro bñdixit
dñs.quia ipa eſt terra illa quam dñs benedixit.et ꝑ quā auertit captiuitatē iacob.
cōtra h̄ quod dictū eſt ade Gene.iij.[Maledicta terra in opꝫ tuo].i.ꝓ ope tuo .ſ.
ꝑ peccato. Quia in ope hominis venter mlieris ꝯcipit in peccato. et parturit ī do
lore. Sed ſublata eſt hec maledictio.et bñdictio reſtituta.qñ marie dictū ē aue.⁊
annūciata eſt in mulierib⁹ benedicta.

Itē de h̄ poteſt intelligi et exponi illud Mat.xiij. Simile eſt regnū celoꝝ theſauro C
abſcōdito in agro.quē q̄ inuenit hō abſcōdit.et p̄ gaudio illi⁹ vadit ⁊ vēdit vniuer
ſa q̄ habet et emit agꝝ illū. Ager maria ſicut expoſitū eſt. Theſaur⁹ abſcōdit⁹ in
h̄ agro chriſtus.cui dꝛ Iſa.xlv.[Vere tu es de⁹ abſcōditus]q̄ nouē mēſib⁹ latu
it in vtero virginali deſignato ꝑ vrnā aureā q̄ continuit hunc theſaurū. Et nota
q̄ tria ſolent ꝑncipaliter theſaurizari.aurū.ſ.et argentū.⁊ lapides ꝑcioſi. Auꝝ.aīa
chriſti ꝑcioſiſſima creaturaꝝ.ſicut auꝝ metallorū. Argentū cādidū.caro chriſti ꝟ
ginea. Lapides ꝑcioſi.gutte ſāguinis chriſti. Theſauro iſto redēpti ſum⁹ pariter
et ditati.qa chriſtus aīam ſuā poſuit ꝓ animab⁹. carnē ꝓ carne hūana. et ſangui
nem fudit vt viuificaret filios.exēplo pellicani.qꝛ anima oīs viuentꝭ ꝑ gratiam ī
ſanguine ei⁹ eſt. Leui.xvij. Hic eſt theſaur⁹ quē q̄ habuerit diues ē.et ſi nihil ali
ud poſſederit.⁊ q̄ nō habuerit pauꝑ eſt.et ſi mundū poſſederit vniuerſū. De h̄ the
ſauro quere libro.iij.titulo de ꝓuilegijs carnis virginee.et libro.iiij.ti. xxi. Seqꝛ. D
[quem].ſ.theſaurū vꝉ agrū[q̄ inuenit hō abſcondit.] Bene dicitur[inuenit.]ꝓꝑe eni
inuentio eſt habere filij vꝉ matris grām.et purū beneficiū qđ meruiſſe nō poterāt
toti⁹ obſeq̄a creature. Vnde et matri dictū eſt. Inueniſti grām apud deū. Et pa
ſtoribus. Inuenietꝭ infantē[Domo].i.ratōnalis. Nō enim leo ſupbie.vꝉ ſerpēs
inuidie. et cetera hmōi.matris vꝉ filij graꝫ impetrāt.nec ceteris vicijs ſubiacētes.
[Abſcondit.] Secrete eni vult diligi maria q̄ ſemꝑ dilexit ſecretū.⁊ vt ei q̄ſi abſcō
dite ſeruiatur.que ſemꝑ in abſcōdito et q̄ſi clauſo oſtio dño ſeruiebat. Quod notatur
cum dicitur. Ingreſſus angelus ad eā.[Et p̄ gaudio illi⁹ vadit.] Qui vadit de loco
ad locū mouetur.quia vera dilectio nunq̄ꝫ eſt ocioſa.vt q̄ſquis eam diligit ad ſtudia
et exercitia moueatur aſſidue q̄ tante virgini crediderit ꝯplacere. Et h̄ p̄ gaudio illi
us.vt gaudenter ei ꝯſeruiat et cū leticia. que gaudiū pepit toti mūdo. Nullū eni
maius gaudiū ꝯſciētie q̄ꝫ matris et filij eſſe familiarē.[Et vendit vniuerſa q̄ ha
bet.] In venditōe fieri ſolet q̄dam cōmutatio.vt detur vnū ⁊ accipiatur aliud. Si
militer ⁊ hic opꝫ vt detur ⁊ ꝯmutetur ꝓ humilitate ſupbia.ꝓ caſtitate luxuria. pro
largitate auaricia.et cetera in hunc modū. Vendit igitur vniuerſa q̄ habet q̄ ꝓ ho
nore matris et filij.mundi diuitias et delicias carnis.et cetera delectabilia reſpu
it ⁊ cōculcat.et expendit in ei⁹ obſeq̄o q̄cq̄d habet.[Et emit agꝝ illū.] vt ſit illius
portio maria in terra viuentiū. Vnde de forti mliere q̄ ſignat aīam fidelē dicitur ꝓ
uer.in fine. Conſiderauit agꝝ iſtū et emit eū. Talem eni familiā vult habere virgo
dulciſſima.et tales illi ſeruire digni ſunt. Vnde cātat eccl'ia. Sicut dies verni cir
cūdabant eā flores roſaꝝ et lilia conuallium. Florigeri.ſ.velut roſa ꝑ charitatē.⁊ cā
didi intus et extra ꝑ duplicē caſtitatē.que notatur in lilijs. et q̄ſi conualles ꝑ dupli
cem humilitatē. Hinc eſt qđ rogam⁹ eam. Nos culpis ſolutos ⁊c. Itē de h̄ agro
dicit q̄dam ꝓſaice. Hic eſt ager ille plen⁹.cui⁹ odorā amenus.ſeni mouet gaudia.
Ager cui⁹ ad honorē.ſeſe campi iactat florē.q̄ gubernat oīa.

Maria mons Titulus v.

Iſidor⁹ Mons q̄ dicitur ab eminētia ſm iſidorū.vꝉ ſm alios dicitur mons q̄ſi moles op A
poſita naſcēti ſoli. Moles eni īmobilis hūilitatis marie. quā hūilitatem
chriſtus adamauit vt de ipa naſci dignaretur.ſe opponit ꝑ familiarib⁹ ſuis

Maria figurat̃ his que pertinẽt ad terrã

feruoꝛi ſolis iuſticie/ ne ipſos arefaciat. Jaco. i. ⌊Exoꝛtus ẽ ſol cũ ardoꝛe. ⁊ arefe/ cit fenũ⌋ i. carnales.

Quere expoſitõ ne prima pagina ꝺ archa

Hic ẽ mons coagulat⁹ ꝑ integritatẽ virginitatis. Vñ dicit patri vl' filio. Sicut caſeum me coagulaſti. Job. x.

Hic eſt mons pinguis pĩguedĩe charitatis. Adipe deuotõis. Vbertate fecũditatꝫ. Oleo miſicoꝛdie et pietatis. Butyro mãſuetudinis. Melle ꝯtẽplatõis. Craſſitu dine gratie ſingularis. Et nota ꝙ ps. lxvij. bis dicit̃ ⌊mons pinguis⌋ q̇a et ꝑ ſe et ꝑ nobis data ſunt ei omniũ cariſmata grãrum.

Hic ẽ mons in q̇ debẽt adoꝛare veri iudei. Johis. iiij.

Hic eſt mons ſignatus ꝑ montes armenie vbi req̇euit archa. Gene. viij. q̇a inundãte diluuio peccatoꝝ ſuis ꝓcibus ſuſtentat eccl'iam et fidelẽ animã. B

Hic eſt mons viſionis. Geñ. xxij. vbi abraham filiũ voluit ĩmolare.

Hic ẽ mons galaad. Geñ. xxxi. qꝺ interꝑtat̃ aceru⁹ teſtimonij. q̇a ĩ ea ꝯueniũt teſtio nia oĩm ſcꝑturaꝝ. veterꝫ et noui. ⁊ tã oꝛacl'a ꝓphetaꝝ q̃ꝫ opera patriarcharũ teſti/ monium ei reddunt.

Hic mons oꝛeb. qꝺ ĩterꝑtat̃ mẽſa. q̇a lacte ei⁹ refect⁹ ẽ ille ꝑ quem nec ales eſurit.

Hic mons thaboꝛ. qꝺ interꝑtat̃ lumẽ veniens. q̇a in eam ꝓmo venit. ⁊ ꝑ eaꝫ venit lu men eternũ ſedentib⁊ in tenebꝛis. et in ea trãſfiguratus ẽ dñs omniũ aſſumẽs foꝛ/ mam ſerui. Matth. xvij. Marci. ix. Luce. ix.

Hic mons oliueti ſic dictus. ꝓpter copiam oliuarũ. et ipſam dominus cumulauit ple nitudine grẽ et fecit matrẽ miſericoꝛdie.

Hic ⌊mons in quo beneplacitũ fuit deo habitare in eo⌋ nouẽ menſib⁊ coꝛpaliter. et ĩ quo ſm ꝙ deus ⌊habitabit in finẽ⌋ i. ſine fine. ſine termino. ſine menſura.

Hic eſt mons ſelmon. qꝺ interꝑtatur vmbꝛa. que relinq̇tur ex lumine et coꝛpe opa/ co lumini oppoſito. Et ipſa habuit coꝛpus ꝟgineũ et lumen graꝝ. q̇b⁊ duob⁊ ob/ umbramur ꝑ grãm ꝯ̃ feruoꝛẽ vicioꝛũ. et in ipſo. i. ꝑ ipſam dealbant̃ pctõres niue. i. ſuꝑ niuem. Jſa. i. Si fuerint pctã vrã vt coccinũ. q̃ſi nix dealbabunt̃.

Hic eſt ille mons. dañ. ij. ⌊de quo ſine manib⁊⌋ i. ope virili ⌊abſciſus eſt lapis ille⌋ i. chriſt⁹ ⌊q̇ ꝑcuſſit in pedib⁹ ſtatuã nabuchodonoſoꝛ.⌋ Aliter. Per hũc mõtẽ ſignat̃ altitudo humane nature in q̇ fuit ante peccatũ. de qua altitudine chriſt⁹ carnẽ aſſũ pſit q̇ ad immunitatẽ peccati. Non tñ ꝙ caro quã chriſt⁹ aſſumpſit anteq̃ꝫ eã aſſu meret foꝛte tal' fuerit. ſed aſſumẽdo eã talem fecit. ⌊Sine manib⁊.⌋ q̇a caro chriſti templũ dei ẽ figurata ꝑ templũ ſalomõis. in cui⁹ cõſtructõe nõ ſũt audita malleus ⁊ ſecuris ⁊ oĩe ferramẽtũ. iij. Regũ. vi. ſꝫ ei⁹ artifex fuit ⁊ ꝯditoꝛ ipſe de⁹. Heb. xi. C

Itẽ ipſa eſt mons vmbꝛoſus et cõdenſus. Abacuc. iij. ſm aliã lrãm. a q̇ deus vẽit ad nos. Vñ ſic ibi legit̃. ⌊Deus a libano veniet. et ſanct⁹ de mõte vmbꝛoſo et ꝯdẽſo⌋ Beata virgo mons ꝓpter eminentiã ſctiſſime cõuerſatõis ſue. que dicit̃ liban⁹ q̇ ĩ terꝑtat̃ candoꝛ ꝓpter ꝓrogatiuã virginal' puritatꝫ. Vmbꝛoſus etiã dicit̃ iſte mõs. q̇a virtus altiſſimi obumbꝛauit ei in conceptõe filij dei. q̇ eſt lux inacceſſibil'. et lu cem habitat inacceſſibilẽ. i. ad Thimo. vi. Cõdenſus eſt etiã mons iſte ꝑ vniuerſa rum virtutũ multitudinẽ. q̇ deſignat̃ in cõdenſitate arboꝝ. q̇a in ea q̃ſi conſite a di uina ſapiẽtia circũierũt omnes ꝟtutes in ſuꝑlatiuo. De hac cõdenſitate mlta iue nies lib. xij. ꝑticl'a. i. ix. verſu de oꝛto. vbi oꝛtus dicit̃ denſus. i. ꝯdenſus. Dicit̃ g̊. ⌊Deus a libano⌋ i. a cãdoꝛe vteri ꝟginal' ⌊veniet⌋ ad ſaluãdũ nos. ⌊et ſanct⁹⌋ ſctõ rũ. Dañ. ix. ⌊de mõte vmbꝛoſo et cõdenſo⌋ vt ſuꝑ. D

Item ipſa ẽ ille mons dom⁹ dñi eleuat⁹ ſuꝑ oẽs colles. i. ſanctos. q̇s oẽs dignitate trãſcendit. et q̇ omnes iferioꝛes ea ſunt. ſicut collis minoꝛ eſt monte. De q̇ monte dꝛ Jſa. ij. ⌊Erit in nouiſſimis dieb⁊ ꝓparatus mons dom⁹ domini ĩ ꝟtice mõtiũ. et eleuabit̃ ſuꝑ colles. et fluent ad illũ omnes gẽtes.⌋ Nouiſſimi dies/ tps grẽ. dom⁹ dñi/ eccl'ia catholica. mons ſingularis/ beata virgo. ꝓparatus ꝑ ꝓdeſtinatõnez ab eterno. Vnde ipſa dicit ꝓuer. viij. ⌊Ab eterno oꝛdinata ſum et ex antiq̇s⌋ in ſalutẽ humani generꝫ et ſuſtentatõem eccl'ie. Montes ⁊ colles/ ſancti vtriuſqꝫ teſtamẽti. Vertex hoꝛũ montiũ/ beata ꝟgo gratia et meritis trãſgrediens vniuerſos. Vl' ipſa E

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſt mons in vertice montiū .q̄a exaltata ſup̱ choros angelorū. In verbo fluendi notant̄ ſeptē ꝓprietates ſeruis marie cōuenientes. F
Primū eſt impetus feruoris. quia cū feſtinatōe et impetu rūpenda ſunt oīa obſtacula vt ei digne ſeruiatur.
Scōm deſcēſus hūilitat̄. Fluūt enī flumīa ad valles. ⁊ ſola hūilitate ꝑueniť ad eā.
Terciū abundantia q̄ notať in v̄bo fluendi vt abundet in omni ope bono qui eidem deſiderat famulari.
Quartū deſideriū. vt deſideret q̄dam fluxu liqueſcere in deſiderio eius. Canti. v. Anima mea liquefacta eſt.
Quintū ꝑmanentia. ſicut fluuiꝰ nō mutat alueum. Qui enī ꝑſeuerauerit vſq̄ in finem in eius ſeruitio ſaluus erit.
Sextū ꝓfectus. vt ſeruus marie ſemp̱ ꝓficere ſtudeat de bono in melius.
Septimū aſſiduitas. vt aſſidue fluat ſeruus marie. in deſiderijs. in lacrimis. ī operibus bonis. et orationibꝫ deuotis. G

Maria mons

Quia latus in pede vel radice. Radix marie hūilitas que eſt fundamentū eius latius et ꝓfundius q̄ꝫ omniū ſanctorum.
Quia anguſtus in cacumine. Cacumen marie eſt maternitas. cuiꝰ modus incomp̄henſibil' ⁊ ſine exēplo ſingularis. quia generatōem eiꝰ quis enarrabit. Iſa. liij. Eodem. lxvi. Quis audiuit vnq̄ꝫ tale?
Anſelmꝰ. Quia terra adiacente ſupior .i. omni pura creatura. celo. i. ſolo chriſto deo et hoīe inferior. Anſel. Nihil equale marie. Nihil niſi deus maius maria.
Quia terrā ſe toto excedens. quia in nulla virtute inuentus eſt ſimilis illi.
Quia terra ſup̱ terrā exaltata. aliter nō eſt mons. Nā filio dei imp̄gnata nō tm̄ ſuper oēs hoīes eſt exaltata. imo in ſe cōtinuit ipm̄ celū. Unde dicit Ecci. xxiiij. Gyrū celi circuiui ſola. Celos etiā attingebat ſtans in terra. Sap. xviij. Et ideo dicitur mons in vertice montiū. Iſa. ij.
Quia terre ſemp̱ adheret. id ē peccatoribus q̄ terra ſunt. ꝑ affectū miſericordie dicens. Quis infirmatur ⁊c̄.
Maria mons. Quia terrā ſibi ſubditaꝫ valide ꝓtegit q̄ꝫdiu ſibi ſub eo eſt. Et ipa ſibi ſubditos niſi per peccatū mortale ab ea receſſerint.
Quia alōge videť. Nā ꝑ oīa mūdi climata exiuit ſonꝰ pietatis ⁊ miſīcordie ipiꝰ.
Quia q̄cq̄d venit deſurſum priꝰ ſuſcipit. et ide deſcendit ad valles ꝓpinq̄s. Nam in incarnatōe ſuſcepit p̄or omne datū optimū. et de plenitudīe eius accipiūt humiles propinquantes ei ꝑ veram dilectōem.
Quia omnia flumina vel fere omnia ortū habent a montibꝫ. Et de ea natꝰ eſt ille q̄ dicit. [Ego quaſi fluuius dorix] a quo ad illā defluunt. et ab ipa ad nos fluenta gratiarū [que fluunt impetu de libano.]
Quia fontes ꝑſpicuos et frigidos emittit ī pede. i. ī affectu charitatiue ad refrigerandum nos.
Quia idoneꝰ munitiōibꝫ et ſpecul'. Et ipa eſt munimētū eccleſie et omniū fideliuꝫ. In exemplis etiā eius q̄d fugiendū ſit. et q̄d amplexandū poſſumus ſpeculari.
Quia in montibꝰ fit maior tēpeſtas q̄ꝫ in vallibus vel in planis. Et in vnigeniti ſui paſſiōe turbata eſt valde. et fuit omnis plaga triſticia cordis eiꝰ. Ecci. xxv.
Quia mons habitatio et receptaculū feraꝝ. Unde [Mōtes excelſi ceruis] refugiū ſcꝫ. et ipa refugiū illorū q̄ fugiunt a facie arcus. i. diuini iudicij. Aliter. Illoꝝ eſt etiā habitatio q̄ mundū fugiūt. q̄a de mūdo nō ſunt. q̄s mūdus ſagittat detractionibꝫ et maledict̄. Iiere. ix. Sagitta vulnerās lingua eorū ⁊c̄. Paſcit etiā tales in paſcuis vberrimis. Unde iob de onagro. xxxix. [Cōtemnit multitudinē ciuitatis] Et poſt pauca. [Circūſpicit montes paſcue ſue. et virentia q̄q̄ perquirit.] Propter hoc ipi dicitur. Sicut letantiū omniū habitatio eſt in te.

Maria collis Titulus vi.

Collis] Diciť maria mons et collis. ſed mons reſpectu angelorū et ſcōrꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ĩmo totius creature. Et dicunť ſnacti colles. Gen̄. xlix. Donec veniret deſideriū colliū eternoꝝ. Ipam enī deſiderabāt colles eterni. i. ſancti patriarche et ꝓphete. Unde dicebat iacob Gen̄. xlix. Salutare tuū expectabo domie. Et yſaias. xxvi. q̄ſi ꝓuidens eā dicebat ei. Nomen tuū do dn̄a. et memoriale tuū in deſiderio anime. Collis autē dicit̄ reſpectu ſolius filiȷ̄. q̄ maior eſt ea. ſicut mons maior colle. Btūs anſelm⁹. Nihil eq̄le marie. nihil niſi deus maius maria.

Anſelm⁹

Maria concaua vallis. id ē. vallis et cōuallis Titulus vij.

Concaua vallis. i. vallis et cōuallis. Nec eſt vallis abūdans illo frumēto d̄ quo dicit̄ Joh. xij. Niſi granū frumenti ꝛc. Itē Iſa. xl. Oīs vallis implebitur. Maria poteſt cōgrue dici oīs vallis. ſicut dicit̄ mł'ier ex oīb9. Eccl'es. vij. et hoc ꝓpter omnimodā humilitatē cordis. vocis. opis. et omniū ſenſuū. et ꝓpter h̄ impleta eſt om̄i cariſmate ſpiritali. Unde et dicta ē g̃ra plena. Et oīs mons et collis humiliabit̄. chriſt⁹. ſ. in incarnatiōe et paſſiōe. Nec ſolū dicit̄ ipa vallis ſed ꝯuallis. Unde de ea dicit chriſt⁹. Cōuallē tabernaculoꝝ metibor. Ipa enī ꝯuallis ē ꝑ duplicē hūilitatē. Tabernaculoꝝ. q̄a in ipa habitare debēt militātes ꝛ ꝑegrini. Iuxta q̄d ei dicit̄. Sicut letan. oīm habi. eſt in te. ſcā dei genitrix. Metibor. q̄a ſol⁹ chriſt⁹ penſare ſufficit ꝛ metiri magnitudinē ꝛ q̄ntitatē m̄ris ſue.

Maria deſertum Titulus viij.

Verſus tercius

Deſertū. De quo dn̄s dicit Iſa. xliij. Dedi in deſerto. i. in maria. que in ꝯs. appellať terra deſerta inuia et inaq̄ſa. Dedi inq̄m in h̄ deſerto viā. id ē. chriſtū. q̄ eſt via veritas et vita. Joh. xiiij. Et in inuio. i. in ipa maria que eſt terra ꝑ quā nō ambulauit vir. ſ. marit⁹ ſuus ioſeph. Hiere. ij. Un̄ canit eccleſia. Via viris inuia. Flumia. gratiaꝝ ꝛ donoꝝ. Et glificabit me beſtia agri. i. cetus petōrū mundi. quia ſemꝑ g̃as agere debēt de tali ac tāto dono q̄ reuertunť ad g̃ram et gl'iam. Itē Iſa. xliij. Dedi in deſerto. i. in maria. aquas. g̃raꝝ. ꝛ flumina in inuio. ſicut expoſitū eſt. vt darem potū populo meo electo meo. Nō dicit tm̄ populo meo. i. chriſtianis. ſed addidit electo meo. i. p̄deſtinatis. Itē Iſa. xli. Ponam deſertū in ſtagna aq̄ꝝ. et terrā īuiā in riuos aq̄ꝝ. Maria eciā vere fuit deſertū a deſerēdo. q̄a deſeruit diuitias. delicias. pompā et gl'iam mūdi. omnia hm̄oi reputās vt ſtercora vt lucrifaceret chriſtū. Deſertū etiā fuit. q̄a cor eius longe fuit a ſtrepitu et tumultu mūdi. nec cōculcatū fuit freq̄ntia terrenaꝝ cogitationū aut curaꝝ. ſed virens ꝑmāſit ac floridū. et oīa germina ꝓduxit virtutū. nec ibi audiebať vox hominis. i. ad hoīem ꝑtinentis. ſed ibi canebāt turtur. i. ſpūſſctūs. ꝛ alauda laudis diuine.

Maria ſolitudo Titulus ix.

Solitudo. ſm̄ ꝓprietates deſerti. et h̄ec fuit ſolitudo. q̄a ſepata a turbine mūdi et ſoli intēta creatori. Et in hāc ſolitudinē animi ducebat eā ſpūſſanctus ſicut p̄dixerat Oſee. ij. Ablactabo eā. ꝛ ducā in ſolitudinē. et loq̄r ad cor ei⁹. Hec ſolitudo ꝯtēptus mūdi. in quā ducta fuit q̄n ſpiritus dn̄i inſpirauit ei et mundi cōtemptū. et amorē ſolitarie vite. De hoc deſerto et de hac ſolitudine p̄dixerat Iſa. xxxv. Letabiť deſerta et inuia. ſicut expoſitū eſt. et exultabit ſolitudo. Quod fuit q̄n dixit. Exultauit ſpūs meus in deo ſalutari meo ꝛc. Et florebit q̄ſi liliū. ꝑ intemeratā virginē. Itē de hac ſolitudine Iſa. xli. Dabo in ſolitudine cedrū et ſpinā et mirtū ꝛc. Hic enumeranť ſeptē arbores q̄ quaſi creuerūt in hac ſolitudine. Expoſitionē eaꝝ libro. xij. particl'a. i. nono ꝟſu orti ꝯcluſi. quere. Item. Nata beata virgine in ſolitudine mūdi ꝓ ſaliunca aſcēdit abies. et ꝓ vrtica creuit mirtus. Iſa. lv. Saliunca curua eſt breuis et aculeata. et vrtica facit pruritū. Talis fuit prima mater. que ſtatim guſtato cibo vetito ſenſit motus et punctiones carnis. que duo ꝑ eam in omni carne humana pullularunt. Sed beata virgo fuit quaſi abies. ſ. recta. plana. leuis. ſine aculeis prauorū motuum ꝛ malarū cōcupiſcentiaꝝ. Fuit etiam quaſi mirtus que carnem ꝓſeruat a putrefactione. Mitigatiua etiā eſt et ꝛpatiua. et maria nec pruritū ſenſit nec leſionē caſtitatis. ꝯtra hoc q̄ꝛ vrtica pungit et vrit. Pro vrtica ergo creuit mirtus. q̄n loco A

ȝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eue ſucceſſit maria.ꝑ quã conſolationẽ habemus et mitigationẽ.
Hec eſt ſolitudo in qua anan qui interp̄tatur donatus vł gratificatus.ſiue donum B
aut gratificatio.inuenit aquas calidas gratie que coꝛ abluit refrigerat et fecũdat
ad bonũ inq̄ntũ aqua.et calefacit per amoꝛẽ inq̄ntũ calida.ſicut legiꝛ Gen̄. xxxvi.
Per iſtũ anan intellige virũ iuſtũ.dic quomodo.et h maxime qñ volũtarie paſcit
aſinos et oues ſebeon patris ſui.ſicut de illo anan ibidẽ legiꝛ.

Solitudo amica C

Innocẽtie.quã maria iugiter ſeruauit. Jõ iohẽs antra deſ'ti tener' ſubijt ſub ãnis.
Taciturnitati. Jſa.vi. Uir pollutus labijs ego ſum.et in medio populi polluta la
bia habẽtis ego habito. Ecce cauſa pollutõis labioꝝ. Ideo de amatoꝛe ſolitudi-
nis et taciturnitatis dicitꝛ Trenoꝝ.iij. Sedebit ſolitari⁹ et tacebit ꝛc̃. Item. Elõ
gaui fugiens ꝛc̃.
Contemplatõi. Unde poſtq̄ӡ dixit. [Sedebit ſolitarius et tacebit] ſtatim ſubdit.
Solitudo amica [Et leuabit ſe ſup ſe] celeſtia contẽplando.
Uirgitati.quã dina amiſit euagãdo. Gen̄.xxxiiij. Maria fuauit clauſa ĩ thalamo
Longanimitati ſpei. Unde poſtq̄ӡ dixit p̄s. [Elõgaui fugiẽs et mãſi in ſolitudĩe]
ſubdit [Expectabã eũ ꝛc̃.] ꝑ longanimitatẽ ſcӡ.
Angelice ſalutatõi.vt patet in maria Lu.i.et viſitationi.vt patet in zacharia ſolo
exiſtente in templo. Luce.i.
Diuine inſpiratõi. Unde de fideli anima dicit chriſt⁹ Oſee.ij. Ducã eam in ſolitu-
dinẽ.et loquar ad coꝛ eius.

Maria petra Titulus x.

Petra. Hec ẽ petra ſup quã nõ eſt inuentũ veſtigiũ colubꝛi.id ẽ.diaboli.pa A
rabolaꝝ.xxx. qđ triplex eſt.ſupbia.auaricia.luxuria. Primũ excluſit ab ea
humilitas. Scđm charitas. Terciũ virginitas. Hec eſt petra illa de qua ĩ
p̄s. [Petra refugiũ ericijs.et leporibus] ſm aliã lrãm. Ericij ſunt magni pecca-
toꝛes obſiti denſis peccatoꝝ aculeis.q̃ cũ coꝛrigunꝛ armant ſe ſpinis ſuis.id ẽ. ex-
cuſatõib9. Tamẽ ſi hũiliter ad mariã ꝯuertanꝛ poſſunt apud eã refugiũ inuenire.
Uel ericij ſunt humiles penitẽtes hirſuti ꝑ ieiunia.vigilias.ſaccũ. et ciliciũ. ꝛ hu-
iuſmodi. Et hmõi ſpinis ſe debet armare qui vult apud eã refugiũ ĩuenire.ne poſ
ſit moꝛderi a carne vł diabolo.ſicut ꝑtica armata ſpinis ſuis nõ timet moꝛſum lu
cij deuoꝛatoꝛis. Lepoꝛes ſunt timidi pctõꝛes fugientes a iuſticia filij ad miſericoꝛ
diã matris.ſicut fecit theophil⁹.de cuiuſmodi dicitꝛ ꝓuer.xxx. [Lepuſcul⁹ plebs
inualida.collocat in petra cubile ſuũ. i.in maria refugiũ ſuũ.ꝛ in eius miſicoꝛdia
ſpem ſuã. Et nota q͛ dicitꝛ [plebs inualida] i.illi q̃ infirmitatẽ ſuã humiliter attẽ
dunt.et ſe nulli⁹ valoꝛis reputãt coꝛã deo. Ipa eſt enim [que dat laſſo virtutem]
Jſa.xl. [ꝛ his q̃ nõ ſunt] ſm ſuã reputatõeӡ [foꝛtitudinẽ ꝛ robur multiplicat.]

Lepus penitens B

Magnas habet aures. Jacobi.i. [Sit omnis homo velox ad audiendũ] vt exẽ-
plo marie auide audiat de eternis. Jſa.l. Erigit mane.mane erigit mihi aurẽ.vt
audiam quaſi magiſtrũ.
Sp mouet labia ꝑ pſalmodiã et oꝛõeӡ. Uñ.i.ad Theſ.v. Sine itermiſſiõe oꝛate.
Dicitꝛ q̃ſi leuipes.q̃a velociter currit. Grece vero ꝑ curſu dicitur lagos.
Lepus penitẽs Pauidus Eccĩ.v. De ꝓpiciatu peccatoꝝ noli eſſe ſine metu.
Uelox.vt q̃cquid boni poteſt omni inſtantia opereꝛ. Eccĩ.xxxi. In omnibus tuis
opib⁹ eſto velox ꝛc̃.
Doꝛmit aptis oculis.ecce cautela.vt poſſit implere illud Canti.v. Ego doꝛmio ꝛ
coꝛ meũ vigilat. Item ephe.v. Uidete quomodo caute ambuletis.
Idem maſcul⁹ et femia. Uñ Jſa.xxvi. A facie tua dñe ꝯcepim⁹.ꝛ q̃ſi parturiuim⁹
Pellem ad indumentũ.carnẽ dat ad nutrimentũ. Exterioꝛ enim ꝯuerſatio penitẽ-
tis valet imitantib9 cõtra frigus et cauma tẽptationũ. Caro vero macerata ꝑ pe-
nitentiã quodãmodo paſtus eſt aĩe ipſius penitentis vł ipſius imitantis.q̃a ꝓpi-
nat vitam ſpiritui moꝛtificata caro.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Item. Hec eſt petra ad quā allidendi ſunt paruuli babilonis.id ē. p̄mi motus. et malicie et neq̄cie cogitatus.de quibus in pſal.[Beatus q̄ tenebit] .i.retinebit ne ſileſcant et grādeſcant [paruulos ſuos] .i.motus p̄marios.qui deſignant̄ p̄ vulpes paruulas que demoliunt̄ vineā domini ſabaoth.id ē.fidelē animā. Vn̄ Canticoꝝ.ij. Capite nobis vulpes paruulas ꝛc̄.[Et allidet eos ad petrā] .i.allidēdos referet ad chriſtū.orās vt motus noxios rep̄mat et tales cōcupiſcētias interimat. Vel [ad petram] .id ē.mariā.inuocando fideliter auxiliū huiꝰ petre. Ipiꝰ enī adiutorio conterit̄ caput ſerpētis.id ē.initiū ſuggeſtionis .De hoc habemꝰ exemplum in beato benedicto.q̄ ſentiēs ſtimulos carnis ſue vehementer inſurgere ꝯtra animā.p̄iecit ſe in vepres et vrticas.ꝛ in eis diutius volutatus p̄ vulnus cutis ſanauit vulnus mentis.ſicut dicit gregorius. E

Aſcua [Propetates paſcue habuiſti ſupra.ti.iij.q̄ꝛ maria campus. Ratum ꝛc̄.

Finit liber octauus de terra .ꝛ de his q̄ p̄tinent ad terrā.q̄bus figuratur maria.

Incipit liber nonus de receptaculiſ aquarū.que figurant mariā.

Maria mare.q̄re.iij.c. p̄mi libri LL

Fons.puteus.flumen.fluuius.torrens.aqua.ſtagnum.
Alueus. et ſitula.lacus.hydria.concha.canalis.
Trames.aqueductus.labium.piſcina.natato.id ē.natatoria.
Amnis.vena.later.ciſterna.

Maria fons Titulus .i.

Verſus p̄mus

FOns. De quo dicitur Canticorū.iiij.[Fons ortorum] ſcilicꝫ irrigatiuus. Orti iſti.'eccleſie et conſcientie iuſtorū. Huius fontis riuus.'chriſtꝰ dn̄s.q̄ dicit Ecci.xxiiij. Dixi rigabo ortū plantationū. Mater enī rigat hos ortos.ſed riuo ſuo .i.filio mediante. Dicit̄ autē fons a fundendo.quia prompte aquā ſuam exponit. Sed int̄ hūc fontē et alios fontes hoc diſtat.q̄ꝛ alij fontes quia aq̄s ſuas hauriūt ab inferiori redundāt ſup̄ius. Iſte autē fons quia aquas ſuas.id ē.dona et cariſmata.'recipit a ſup̄iori.'redundat ad nos inferius. Propter hoc dicitur q̄ꝛ aque viuentes.i.animas viuere faciētes fluunt impetu de libano.id ē.chriſto qui eſt candor lucis eterne. Item ideo dictū eſt marie[dominus tecū] quaſi fons ſuministrans tibi plenitudinē gratiarū. Et ſub hoc ſenſu pōt chriſtꝰ dici fons.maria vero canalis. Eſt autē fons caput aque naſcētis quaſi aquas fundens. A

FOns iſte ſignatus eſt Gene.ij.per illum fontē qui aſcēdebat de terra.'irrigās vniuerſam ſup̄ficiē terre. Scd̄m quoſdam fons iſte intelligit̄ abyſſus mater oīm aquarū.ex quo omnes fontes et flumina oriunt̄. Et ab illa ſanctitate cuius tota plenitudo deſcendit in mariā omnes ſanctorū ordines et omnis ſanctificatio p̄cedit. Et bene fons ille qui ſignat mariā dicit̄ aſcendere de terra.quia tota vita marie fuit quaſi quidā aſcenſus et quedā elongatio a terrenis. Congrue enī dicitur iſte fons irrigare vniuerſam ſuperficiē terre. Terra eccleſia . In ſup̄ficie terre apparet pulcritudo terre .et deſignat hec ſup̄ficies viros iuſtos q̄ de abūdātia marie hauſerūt oēs et hauriūt inceſſanter. B

HIc eſt fons ſignatus Canticorū.iiij.ſigillo videlicꝫ illo de quo dicebat̄ ei a filio vel a tota trinitate Canticoꝝ.viij. Pone me vt ſignaculū ſuper cor tuum ꝛc̄. Hoc autē ſignaculo imp̄ſſus eſt ei decor diuine ſilitudinis.'exp̄ſſius q̄ꝫ alicui creature. Vel hoc ſignaculū fides virginis .in qua ſemp̄ imobiliter ſtetit tēp̄e dn̄ice C

 z z

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf